

Versenyzői kód:

	/	8	/	
--	---	---	---	--

27/2012 (VIII. 27.) NGM rendelet
34 521 03 Gépi forgácsoló

MAGYAR KERESKEDELMI ÉS IPARKAMARA

Szakma Kiváló Tanulója Verseny

Területi előválogató

KOMPLEX ÍRÁSBELI FELADATSOR MEGOLDÁSA

Szakképesítés:

34 521 03 Gépi forgácsoló

SZVK rendelet száma:

27/2012. (VIII. 27.) NGM rendelet

Komplex írásbeli feladat:

Forgácsolási ismeretek és CNC alapismeretek

Elérhető pontszám: 100 pont

Az írásbeli verseny időtartama: 120 perc

2022.

Javító neve	
Aláírása	

Elért pontszám	
----------------	--

Fontos tudnivalók

Kedves Versenyző!

Az írásbeli feladatsorban a feladatok között néhány esetben kapcsolat lehet! Javasoljuk, hogy először olvassa végig a feladatokat, a megoldást az Ön számára egyszerűbb kérdések megválaszolásával kezdje.

A feladatok megoldásánál ügyeljen a következők betartására:

1. A feladatok megoldásához az íróeszközön és nem programozható számológépen kívül semmilyen más segédeszközt (pl. tankönyv, feladatgyűjtemény stb.) nem használhat!
2. A számítások elvégzésénél ügyeljen a következőkre:
  - a) Számológépet használhat, de minden mellékszámításnál ki kell jelölnie a következőket:
    - a számított adat vagy mutató megnevezését,
    - a számítás módját (a matematikai művelet a rendelkezésre álló adatokkal felírva),
    - a kapott eredményt mértékegységével együtt.
  - b) Amennyiben ezeket a kijelöléseket nem végzi el, a feladat még akkor sem fogadható el teljes mértékben, ha a megoldás egyébként helyes!
  - c) Kerekítési pontosság: az adott feladatoknál található. Általánosságban részeredményeknél legalább négy tizedes jegy, végeredmény esetén két tizedes jegy, a kerekítés szabályai alapján.
  - d) A számításokhoz szükséges kiegészítő adatokat (járulékokat, adókulcsokat) a feladatoknál megtalálja, ezekkel dolgozzon!
3. Ceruzával írt dolgozat nem fogadható el (kivétel a szerkesztett rajzos feladatrész)!
4. A számításos feladatoknál végzett javítás esetén pontosan jelenjen meg, hogy melyik megoldást hagyta meg. Ellenkező esetben a feladat nem ér pontot!
5. Meg nem engedett segédeszköz használata a versenyből való kizárást vonja maga után!
6. A teszt jellegű feladatoknál javítani tilos!

Ügyeljen arra, hogy áttekinthetően és szép külalakkal dolgozzon!

Sikeres megoldást és jó munkát kívánunk!

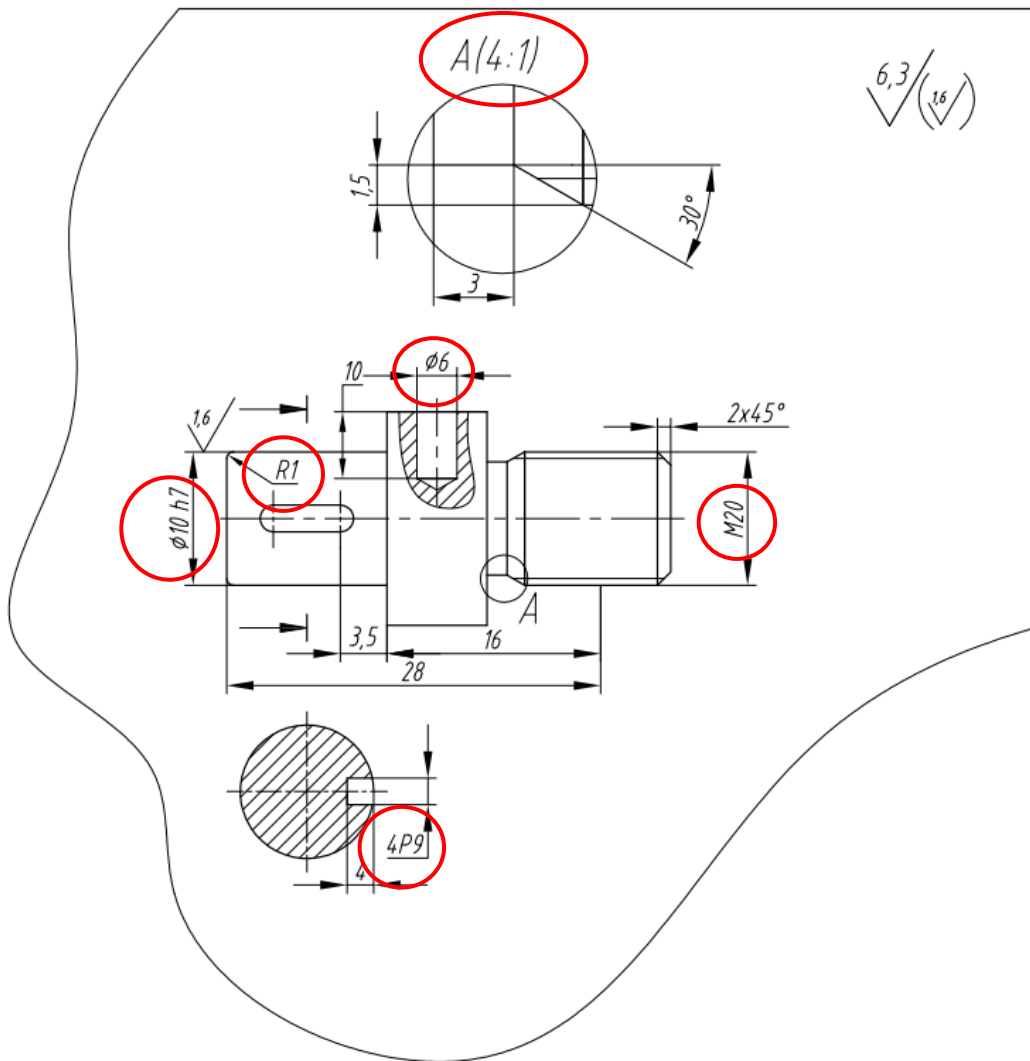
1. Feladat

Az alábbi műszaki ábra több helyen is hibás.

Keresse meg a hibákat, karikázza be és írja be az ábra alatti táblázatba a megoldást!

(hibánként 1 pont)

6 pont

Hibás jelölés	Helyes jelölés
10 H7	10 h7 csaptúrés
D20	M20 menetet jelöl
A (1:1)	A (4:1) méretarány megadása
4p9	4P9 belső tőrés
Ø1	R1 rádiuszra mutat
6	Ø6 furat átmérő megadása

2. Feladat

Egészítse ki az esztergálás mozgásviszonyát leíró mondatot!

A vonalra írja be a helyes választ!

5 pont

Esztergálásnál a **munkadarab** végzi a forgácsoló főmozgást, jellegét tekintve **forgómozgás**.

A **szerszám** pedig az **előtolás** és **fogásvétel** irányú mellékmozgásokat végzi.

3. Feladat

Párosítsa össze az alábbi gépeket a megfelelő megnevezéssel!

Írja a megfelelő válasz betűjelét az ábra alatti üres négyzetbe!

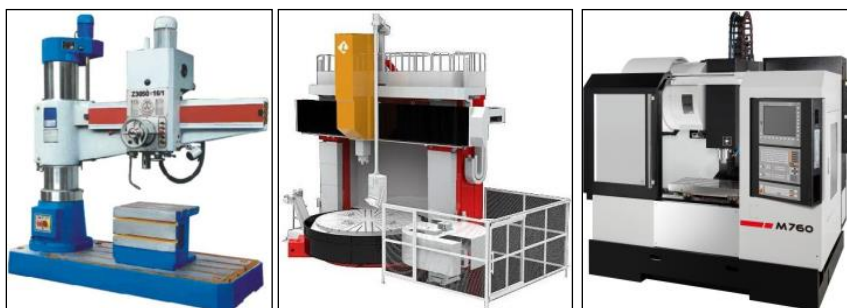
7 pont

F

D

G

B

A

E

C

A: portálmárógép   **B:** sugárfúrógép

C: egytetemes csúcsesztergagép

D: oszlopos fúrógép   **E:** cnc marógép

F: cnc esztergagép   **G:** harántgyalugép

4. Feladat

Az alábbi táblázat a forgácsolás technológiai paramétereit tartalmazza hiányosan!
Töltse ki a hiányzó paramétereit!

Megnevezés	Jel	Képlet	Mértékegység	
vágósebesség:	v_c	$= \frac{D * \pi * n}{1000}$	m/min	3 pont
fordulatszám:	n	$= \frac{v_c * 1000}{D * \pi}$	1/min;	3 pont
előtolás:	f	X	mm/fordulat	2 pont
előtoló sebesség (marás):	v_f	$= f_z * z * n$	mm/min	3 pont
fogásmélység (esztergálás):	a	$D-d/2$	mm	3 pont

5. Feladat

Az alábbi ábrákon keményfém váltólapkás eszterga szerszámokat lát.
Írja a szerszám elnevezését az ábra melletti vonalra!

5 pont

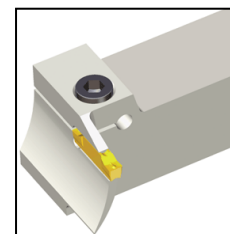
telibefúró

körlapkás rádiuskés

furatbeszűrőkés

homlokbeszűrőkés

külső menetvágókés

6. Feladat

Sorolja fel milyen módszerekkel lehet kúpos felületet létrehozni esztergagépen!

5 pont

1: kézi szán (késtartószán) elfordításával

2: szegnyereg kimozdításával

3: szerszám fővágóélével (pl.: 45°-os kés)

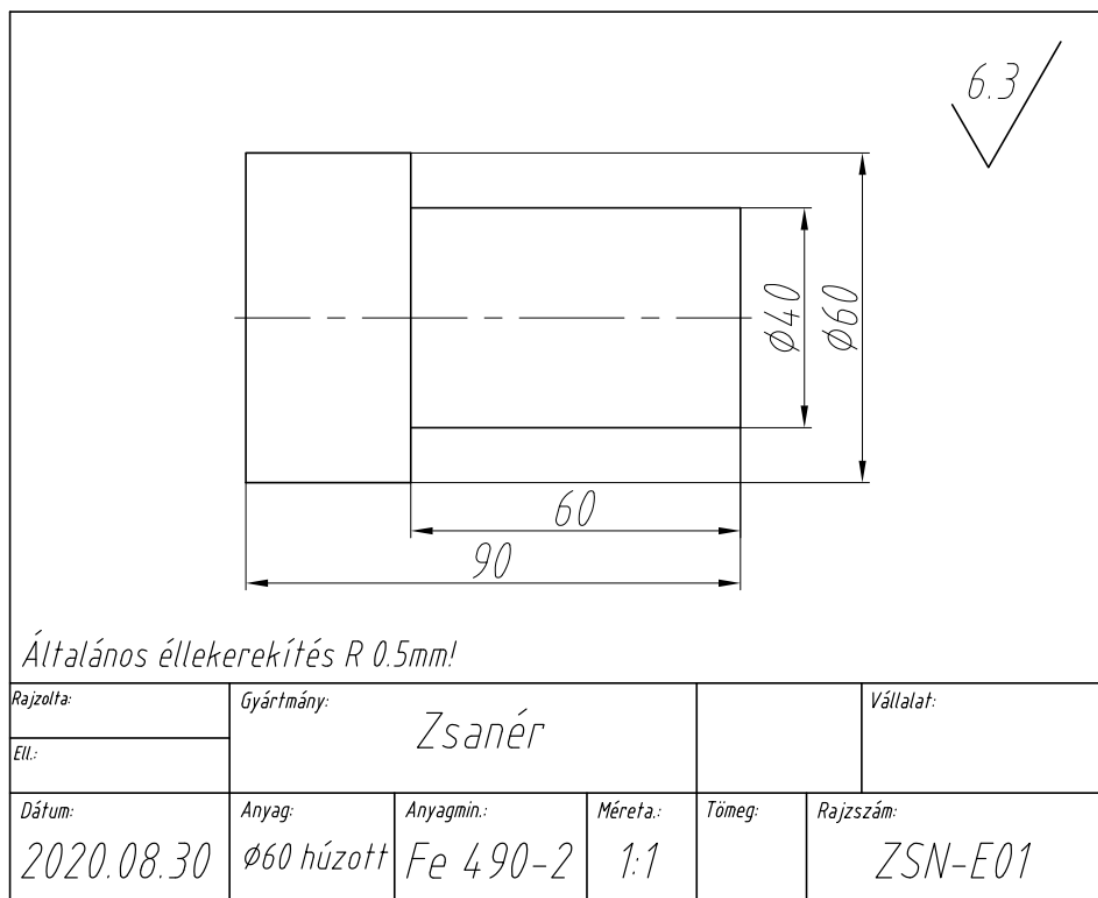
4: két szán egyidejű mozgatásával

5: kúpvonalzóval

7. Feladat

Az alábbi alkatrészen átmérő esztergálást kell végezni. Az Ön feladata az esztergáláshoz szükséges technológia meghatározása. Végezze el az alábbi feladatokat!

Megjegyzés: A megmunkálást CNC esztergagépen végezzük el!

Versenyzői kód: // **8** //

27/2012 (VIII. 27.) NGM rendelet
34 521 03 Gépi forgácsoló

a) Határozza meg a megfogás módját! Készítsen felfogási vázlatot!

Megfogás jellemzése:

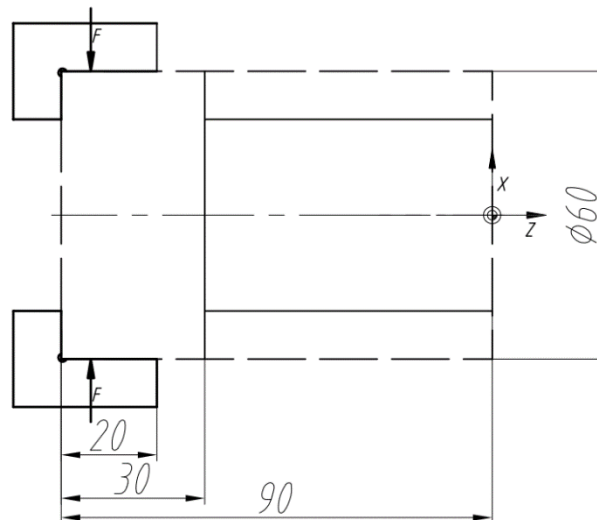
3 pont

Hidraulikus működtetésű hárompofás tokmányban Ø60mm-en.

A szorítópofa felszabályozott lépcsős lágypofa.

Megfogási hossz 15-35mm tartományon belül.

Felfogási vázlat:

5 pont

b) Válassza ki a megfelelő szerszám él anyagot a megadott vágósebesség ismeretében!
Húzza alá a választott szerszám él anyagot!

3 pont

adatok: $v_c=180$ [m/min];

HSS (gyorsacél) esztergakés

Forrasztott keményfém-lapkás esztergakés (vidia)

Váltólapkás esztergakés

- c) Számítsa ki a fogásmélységet a megadott feltételek figyelembevételével!
 Az eredményeket háromtizedes pontossággal adja meg!

adatok: fogások száma $i = 2$ db

2 pont

$$a = \frac{D-d}{2} / i = \frac{60\text{mm} - 40\text{mm}}{2} / 2 = \underline{\underline{5\text{mm}}}$$

- d) Számítsa ki a szerszám, forgácsolásban eltöltött idejét!
 A számított fordulatot kerekítse egészre, a végeredményeket háromtizedes pontossággal adja meg!

8 pont

Adatok:

gépi előtolás: $f = 0.2$ mm/fordulat;

Számítás:

A szerszám, forgácsoláshoz tartozó teljes út hossza: $L = l \cdot i$

A forgácsolt felület hossza $l = 60\text{mm}$

$$n = \frac{v_c \cdot 1000}{D_{mab} \cdot \pi} \quad [1/\text{min}]; \quad L = 60\text{mm} \cdot 2 = 120\text{mm}$$

$$T_f = T_1 + T_2 \text{ [min]}; \quad T_{1,2} = \frac{L}{n_{1,2} \cdot f} = \text{[min]}$$

Átlag számítással fordulatszám és idő:

$$D_{\text{átlag}} = \frac{D_1 + D_2}{2} = \frac{60\text{mm} + 50\text{mm}}{2} = 55[\text{mm}]$$

$$n_{\text{átlag}} = \frac{180\text{m/min} \cdot 1000}{55\text{mm} \cdot \pi} = 1042 \left[\frac{1}{\text{min}} \right]$$

$$T_f = \frac{120\text{mm}}{1042 \text{ 1/min} \cdot 0.2\text{mm/ford}} = \underline{\underline{0,576 \text{ [min]}}}$$

Első fogáshoz tartozó fordulatszám és idő:

$$n_1 = \frac{180\text{m/min} \cdot 1000}{60\text{mm} \cdot \pi} = 955 \left[\frac{1}{\text{min}} \right]$$

$$T_1 = \frac{60\text{mm}}{955 \text{ 1/min} \cdot 0.2\text{mm/ford}} = 0.314[\text{min}]$$

Második fogáshoz tartozó fordulatszám és idő:

$$n_2 = \frac{180\text{m/min} \cdot 1000}{50\text{mm} \cdot \pi} = 1146 \left[\frac{1}{\text{min}} \right]$$

$$T_2 = \frac{60\text{mm}}{1146 \text{ 1/min} \cdot 0.2\text{mm/ford}} = 0.262[\text{min}]$$

$$T_f = 0,314 \text{ [min]} + 0,262 \text{ [min]} = \underline{\underline{0,576 \text{ [min]}}}$$

8. Feladat

Döntse el, hogy az alábbi állítás igaz vagy hamis! Tegyen I vagy H betűt az állítások elé!

8 pont

- H** A HSS szerszámacél a legkeményebb szerszámekanyag.
I A karusszel eszterga főorsója függőleges elrendezésű.
H Esztergálásnál nem kell beállítani a szerszám csúcsmagasságát.
I CNC szerszámgépeken az előtoló mozgást szervomotorokkal valósítják meg.
H A vonóorsó segítségével tudunk menetet vágni.
I Eszterga- maró- fúró- gépeken egyaránt végezhetünk menetfúrást.
H A haránt gyalulás a befejező megmunkálások közé tartozik.
H Futóbábot marógépen alkalmazzuk a munkadarab rögzítésére.

9. Feladat

Írja be a táblázatba a szabványos (DIN 66025) CNC kódok jelentését!

8 pont

Kód	Jelentés
G04	Várakozási idő
G21	Metrikus mértékegység rendszer használata
G41	Szerszámrádiusz kompenzáció balról, kontúrkövetés bekapcsolása
G54	Munkadarab koordináta rendszer
G95	Fordulatonkénti előtolás használata (mm/fordulat)
G96	Állandó vágósebesség számítás
M04	Főorsó fordulat bekapcsolása az óramutató járásával ellentétes
G68	Koordináta rendszer forgatása

10. Feladat

A képen a CNC szerszámgépek egyik legfontosabb eleme látható.

Nevezze meg ezt az alkatrészt, és írja le a feladatát!

3 pont**Revolverfej**

Feladata a szerszámok rögzítése és forgácsolási pozícióba váltása.

11. Feladat

Készítse el az alábbi alkatrész kontúrsimító programját az Ön által tanult vezérlőre!

3.2

Általános élettörés 0.5x45°!

Rajzolta:	Gyártmány: <i>Tengely</i>	Vállalat:			
Ell:					
Dátum:	Anyag:	Anyagmin.:	Méret:	Tömeg:	Rajzszám:
<i>2020.08.31</i>	<i>∅60x100</i>	<i>Fe490-2</i>	<i>1:1</i>		<i>TG-202</i>

Versenyzői kód:

	8	
--	---	--

27/2012 (VIII. 27.) NGM rendelet
34 521 03 Gépi forgácsoló

A munkadarab kontúrja 1mm ráhagyással nagyolt. Anyag: Fe490-2

Választott szerszám SVJBR 1616-H11 / VBMT 110304-PF4 keményfém váltólapkás oldalélű esztergákés.

Adatok: $v_c = 220$ m/min

$f = 0.14$ mm/fordulat

10 pont

Mintaprogram NCT 104 vezérlőre:

%O2468

(kontúresztergálás)

G54

G18 G21 G40 G90 G95

G92 S4000

G96 S220

T0101(35°-os, R0.4)

M3 M8

G00 X-2 Z2

G01 X-1 Z1 G42 F0.14

G01 X0 Z0

G02 X20 Z-10 R10

G01 Z-20

G01 X40 ,C1

G01 Z-30

G01 X50 ,C0.5

G01 Z-50

G01 Z-70 ,A195 ,R3

G01 X60 ,C0.5

G01 Z-72 X60.4

G01 X62 G40

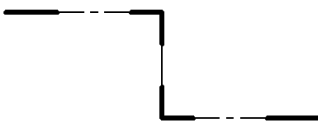
M5 M9

G00 X120 Z120

M30

12. Feladat

Határozza meg és írja be a táblázatba a műszaki rajz szabványos vonalfajtáinak megnevezését vagy általános alkalmazását! (Mire használjuk a műszaki rajzon?) **3 pont**

Rajza	Megnevezése	Általános alkalmazása
	folytonos, vastag	látható körvonalak, élek
	szaggatott, vékony	nem látható körvonalak, élek
	vékony pontvonal, a végződéseknél és az irányváltásoknál vastag	metszősíkok nyomvonalai

13. Feladat

Írja a pontozott vonalra az alábbi tűrésjelek jelentését!

5 pont

síklapúság

kőralakúság

párhuzamosság

merőlegesség

egytengelyűség, központosság